Informacijska družba IS 2006 / Information Society IS 2006

9. mednarodna multi-konferenca / 9th International Multi-Conference

Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi / Education in Information Society

Ljubljana, Slovenija, 13.-14. oktober 2006

Zakaj se odrasli odločajo za e-študij?

Why do adults decide for e-learning?

Polona Baloh

DOBA,
polona.baloh@doba.si

POVZETEK

Povzetek

Prispevek preučuje e-študij in model le tega, ki ga izvajamo v višješolskih in visokošolskem programu na Dobi. Mnenja študentov e – študija in njihove motive za vključitev v študij smo povzeli po anketnih vprašalnikih, ki jih študentje izpolnijo pred vključitvijo in po končanem e-študiju na Dobi.

V uvodu smo opredelili razvoj e-študija v Sloveniji in razvoj te oblike študija na Dobi. Opisali smo model e-študija na Dobi, Višji strokovni šoli in Visoki poslovni šoli Maribor ter razloge študentov za vključitev v e-študij ter jih podkrepili z grafičnimi prikazi. Povzeli smo uspešnost Dobinih študentov e-študija..

Kot največjo prednost so udeleženci navedli časovno fleksibilnost študija, saj jim je všeč, da lahko sami izbirajo čas študija in ga prilagajajo svojim sposobnostim in trenutnemu razpoloženju.

Rezultati se nanašajo na Dobo, Višjo strokovno šolo in Visoko poslovno šolo Maribor, kot prvo in največjo ustanovo, ki v Sloveniji v celoti izvaja e-študij.

Ključne besede: *e-študij, motive, razvoj e-študija, model e-študija na Dobi*

Summary

The article studies e-learning and the way e-learning is executed in vocational and business college at Doba. Students' opinion about e-learning and reasons for their enrolment into e-learning study mode were acquired through questionnaires given to students prior to enrolment and after graduation.

Introductory part of the article presents the development of e-learning in Slovenia and at Doba. E-learning model at Vocational College and College of Business Maribor is described and the reasons for students' enrolment into e-learning study are substantiated by graphic representation. Success rate of e-students at Doba was used in our research.

Time flexibility of study was indicated as the most important advantage of e-learning. Students highly appreciate the possibility of creating their own study schedule which is adjusted to their capabilities and current motivation.

Research results refer to Doba, Vocational College and College of Business Maribor, the first and largest educational institution in Slovenia offering complete study in online mode.

Key words: *e-learning, reasons, e-learning development, e-learning model at Doba*

Uvod

Uveljavljanje globalne informacijske družbe temelji na tehnoloških, gospodarskih in družbenih spremembah, ki zahtevajo vse večjo prožnost ljudi. Tudi zahteve razvitega trga vse bolj postavljajo v ospredje sposobnost nenehnega prilagajanja hitrim spremembam in potrebo po vseživljenjskem izobraževanju.

Razvoj izobraževanja na vseh ravneh in s tem spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja je ključni dejavnik za zvišanje ravni znanja in usposobljenosti, izboljševanje kakovosti posameznikovega življenja, izenačevanje možnosti in povečevanje socialne vključenosti. Hitro spreminjajoče se razmere zahtevajo tudi ustrezno odzivnost izobraževalnega sistema.

Slovenija je na začetku devetdesetih let stopila na pot neodvisnosti s precejšnjimi zaostanki na področju izobraževanja v primerjavi z Evropsko unijo, vendar je z ustanavljanjem razvojnih družb, strokovnih organov, organizacij za izobraževanje, s promocijo in obveščanjem javnosti spodbujala razvoj izobraževanja tudi v času tranzicije.

Zaradi hitrih sprememb in pomanjkanja časa se ljudje več izobražujejo samostojno; zato samostojno izobraževanje postaja vedno pomembnejša oblika izobraževanja, saj lahko posameznik sam odloča, kako in kdaj se želi izobraževati. Ena od sodobnh in uveljavljenih oblik samostojnega izobraževanja je tudi e izobraževanje.

V Sloveniji e-izobraževanje poteka večinoma na ravni postsekundarnega izobraževanja, kar je povezano z razvitostjo učnih navad in spretnosti, potrebnih za samostojen študij pisnih virov (Dobnik, 2001, str. 57). Višja strokovna šola na Dobi, je pričela izvajati e - študij v višješolskem programu *poslovni sekretar* v študijskem letu 2000/2001. V študijskem letu 2001/2002 je začela izvajati e - študij tudi v višješolskem programu *komercialist.* V študijskem letu 2005/2006 je e študij v programu Poslovanje pričela izvajati tudi Visoka poslovna šola Maribor. Tako na Dobi, kot edini ustanovi v Sloveniji, v celoti izvajamo e študij v višješolskih programih in visokošolskem programu.

Model e-študija na Dobi, Višji strokovni šoli in Visoki poslovni šoli Maribor

Na Višji strokovni šoli na Dobi so se odločili za oblikovanje modela e-študija, ki temelji na konstruktivistični teoriji in sodelovalnem učenju, saj je pri višješolskih in visokošolskem programu eden pomembnejših dejavnikov povezovanje teorije s prakso. Konstruktivistični pristop omogoča delovanje v skladu z zmožnostmi novih tehnologij, poudarja usmerjenost k udeležencu e-študija in omogoča, da izobraževanje poteka v povezavi s prakso.

Pomemben element pri oblikovanju modelov e-študija je tudi virtualno učno okolje. Na Dobi so si za organizacijsko-tehnološko in tehnično podporo pri e-študiju izbrali virtualno učno okolje, imenovano WebCT, ki je najbolj optimalno glede na ciljno skupino udeležencev študija. WebCT odlikujejo predvsem stabilnost, enostavna uporaba in logična navigacija.

E - študij ponuja vrsto prednosti, tako študenti največkrat izpostavljajo fleksibilnost časa in kraja študija kot osnovno prednost tega načina študija. Udeležba na klasičnih predavanjih lahko vzame veliko časa in poteka po točno določenem urniku, ki ne upošteva njegove storilnostne krivulje, motiviranosti, delovnega časa oz. drugih obveznosti. E - študij pa posamezniku omogoča, da optimalno združuje opravljanje službenih obveznosti, čas, ki ga preživi z družino, čas, ki ga nameni hobijem in športnim aktivnostim s študijem. Omogoča mu, da se v študijski proces vključi kadarkoli in kjerkoli: sam lahko odloča, kdaj in koliko časa bo pri študiju aktiven.

Izkušnje 6-letnega izvajanja študija na daljavo oz. e-študija na Dobi kažejo, da študenti zelo cenijo stalno podporo mentorja in delo v skupini, kar jim daje občutek, da pri študiju niso sami. Sprotno delo, ki ga zahteva tak način študija, je resda naporno, a omogoča večjo aktivnosti in doseganje boljših študijskih rezultatov. Študenti na daljavo pravijo, da računalnik in internet postajata del njihovega vsakdana, zaradi načina študija so veliko pridobili tudi na področju komuniciranja in timskega dela. To pa so prav gotovo kvalitete, ki jih danes delodajalci pričakujejo od zaposlenih.

Danes na Dobi v obeh višješolskih programih in visokošolskem programu študira skupaj 1009 študentov, študij pa se izvaja po celotni Sloveniji s pomočjo študijskih središč. Vloga študijskih središč je ključna pri pridobivanju novih študentov, informiranju in svetovanju na lokalni ravni.

Zakaj se študenti odločajo za e - študij?

Že vsa leta spremljanja izvajanja e - študija je med razlogi za vključitev v to obliko študija večja časovna fleksibilnost (46,2%), ki ji sledijo družinske (22,5%) in pa službene (13,7%) obveznosti. Nekoliko manjše število študentov se za to obliko študija odloča zaradi večje samostojnosti pri študiju (11,5%), odaljenosti od sedeža šole (3,3,%) in ostalih razlogov (2,8%).

Zanimivo je, da se vsako leto manjši odstotek študentov (okoli 2 %) odloča za to obliko študija, ker je pač to nekaj novega, alternativnega.

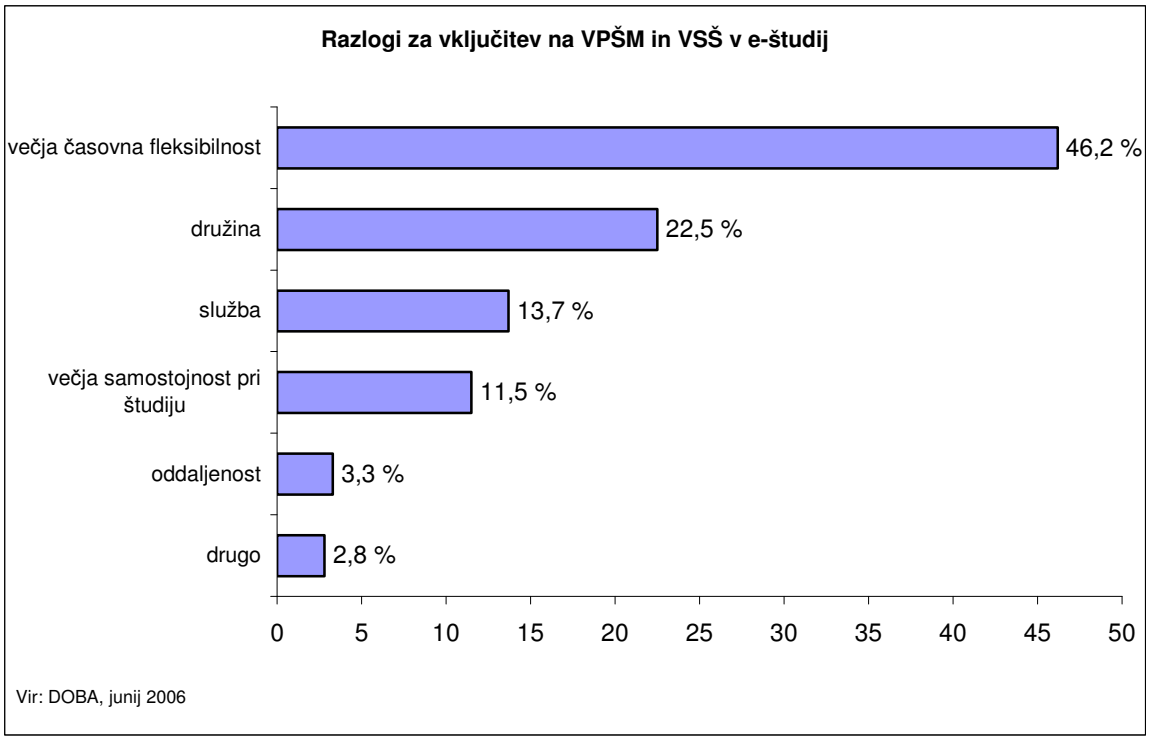

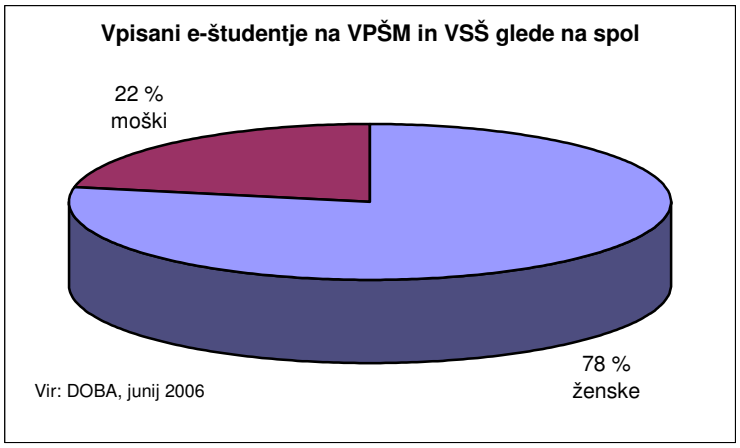

Sicer pa pri e - študiju prevladujejo ženske, blizu 80 % jih je. Rezultati kažejo, da je e - študij bolj ženski kot moški študij.

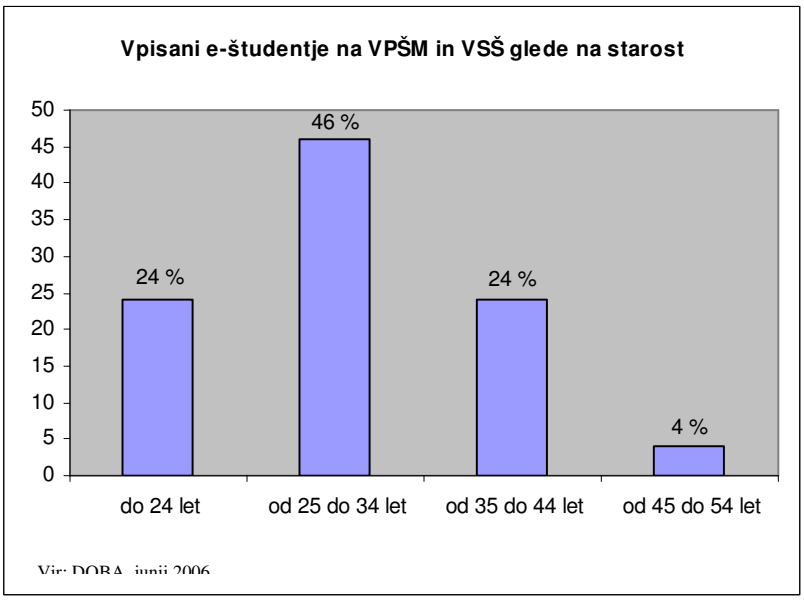

Najmočneje je zastopana starostna skupina od 25-34 let (46%), z enakimi odstotki jim sledijo starostne skupine od 35 do 44 let in do 24 let (24%). Najmanj zastopana je starostna skupina od 45 do 54 let.

Uspešnost študentov e- študija na Višji strokovni šoli in Visoki poslovni šoli na Dobi

Trenutno v obliki e - študija študira 1009 študentov. Njihovo aktivnost v času študija in uspešnost skrbno spremljamo in primerjamo z rezultati, ki jih dosegajo njihovi kolegi v tradicionalnem načinu študija. Rezultati internega benchmarkinga kažejo, da je uspešnost primerljiva oz. je pri študentih na

daljavo nekoliko višja - predvsem zaradi narave študija, ki od študenta zahteva stalno sprotno delo. Povprečna uspešnost na 1. izpitnem roku je tako 85,4 %. Tudi prehodnost študentov je okoli 85%.

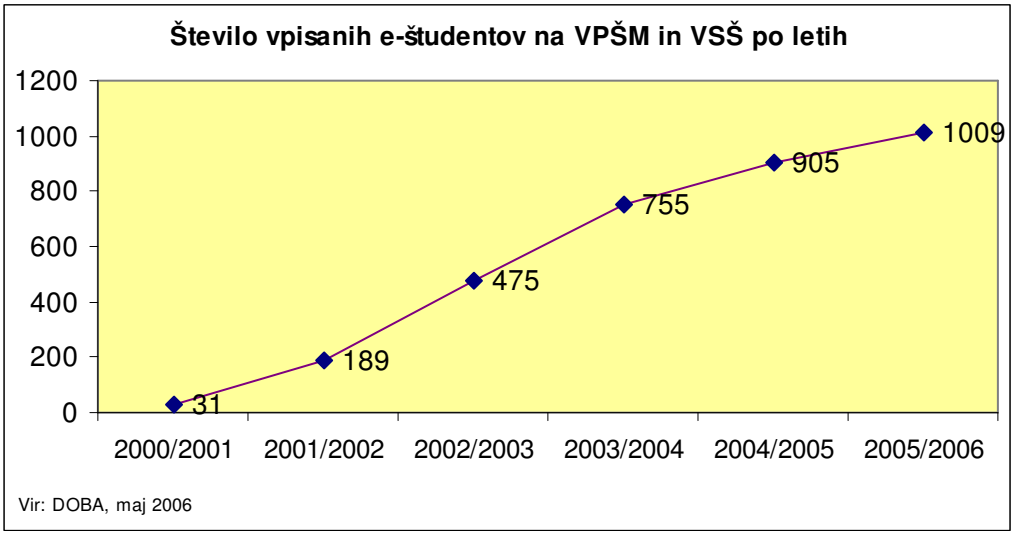

Na višji šoli, kjer imamo tudi že diplomante, saj e-študij izvajamo tam že šesto leto, pa je zelo razveseljiv podatek, da okoli 60 % študentov zaključi študij v šestih mesecih po zaključku izvajanja programa, od tega jih kar 36 % zaključi študij v času trajanja študija ali celo predčasno, saj e-študij omogoča fleksibilnost tudi v tem smislu, da lahko študenti opravljajo več predmetov hkrati. Vse to pa višjo strokovno šolo na Dobi uvršča na prvo mesto med višjimi šolami v Sloveniji po številu diplomantov.

Namesto zaključka

Študij na daljavo oz. e-študij se v Sloveniji vse bolj uveljavlja na vseh ravneh izobraževanja: od osnovnošolskega do visokošolskega. Poleg osnovne prednosti, to je fleksibilnost študija oz. izobraževanja, je izobraževanje na daljavo, ki izkorišča komunikacijski potencial interneta, tudi bolj kakovostno z vidika učne izkušnje posameznika. Posameznik tako ni več pasivni sprejemnik informacij, ampak s svojimi izkušnjami aktivni oblikovalec učnega procesa. Z njegovo večjo aktivnostjo se veča tudi njegova odgovornost in rezultati so višji. Omeniti velja tudi dodano vrednost takšnega načina izobraževanja: boljša digitalna pismenost, boljše komunikacijske spretnosti, sposobnost timskega dela, je tisto, kar so naši študenti dodatno pridobili z e -študijem.

Zaradi vsega tega je torej e-študij pomembna oblika študija za ciljne skupine tudi v Sloveniji in zagotovo ima prihodnost. Za določene segmente populacije je to edina možnost, da si nadgradijo izobrazbo: poleg zaposlenih velja omeniti tukaj še športnike, pa tiste, ki delajo in bivajo v tujini. E-študij oz. gledano širše – e-izobraževanje – postaja vedno bolj pomembno tudi z vidika vključevanja posameznika v vseživljenjsko učenje. Novi mediji in tehnologiji večajo dostopnost ne samo izobraževalnih programov ampak tudi informacij na splošno, tako da vse bolj pomembno postaja tudi neformalno izobraževanje.

Literatura in viri

Baloh, P. (2004). Motivi odraslih za e-izobraževanje, diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Dobnik, N. (2001). Pomen izobraževanja na daljavo za gospodarstvo. V: Andragoška spoznanja, št. 4, str. 56–60.

Geder, M. (2003). Izvajanje študija na daljavo na Dobi, Višji strokovni šili Maribor – Prve izkušnje in nadaljnje razvojne usmeritve. V: Zbornik posvetovanja/Dnevi slovenske informatike, Portorož, Slovenija, 16. –18. april 2003, str. 555–561.

Gerlič, I. (2003). Pedagoško-didaktični vidiki izobraževanja na daljavo. V: Zbornik strokovne konference o e-izobraževanju, Maribor: Doba.

RIS – raba interneta v Sloveniji. Vir: http://www.ris.org/, 20. 12. 2003

Vodič za študij na daljavo. (2003). Maribor: Doba, Evropsko poslovno izobraževalno središče.

Vseživljenjsko učenje: prispevek izobraževalnih sistemov v državah članicah Evropske unije. (2002). Brussels: Europian Commision, Eurydice.

Arh, T., Kovačič, M., Jerman-Blažič B. (2006). Struktura ponudbe e-izobraževanja v Sloveniji. V: Organizacija, letnik 39, številka 6, Kranj: Moderna organizacija.

Geder, M. (2006). Do diplome brez predavalnic. Dnevnik, 24. 6. 2006.

Kratek življenjepis

***Polona Baloh**, rojena 1979 v Mariboru, po poklicu univ.dipl.pedagog., zaposlena kot organizatorka izobraževanja na Dobi v Mariboru.*